

Sygn. akt II AKz 473/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SSA Witold Mazur

Sędziowie: SSA Alicja Bochenek

SSO del. Marcin Ciepiela (spr.)

Protokolant: Damian Skril

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko D. R. (R.) i in.

oskarżonemu o popełnienie przestępstwa z art. 245 k.k. i 239 § 1 k.k.

zażalenia obrońcy oskarżonego D. R.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 14 maja 2019 roku, sygn. akt XXI K 86/18

w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

- zmienić postanowienie w części dotyczącej oskarżonego D. R. w ten sposób, że z jego podstawy prawnej wyeliminować art. 258 § 2 k.p.k. i art. 258 § 3 k.p.k.;
- w pozostałym zakresie utrzymać w mocy postanowienie w zaskarżonej części.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 maja 2019 r., sygn. akt XXI K 86/18, Sąd Okręgowy w Katowicach na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. i art. 258 § 3 k.p.k., przedłużył w punkcie 2 wobec oskarżonego D. R. stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zastosowanego postanowieniem Sądu Rejonowego w Mikołowie z dnia 25 listopada 2017 r., sygn. akt II Kp 277/17, na czas do dnia 16 sierpnia 2019 r., do godz. 17:20.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył obrońca oskarżonego, zarzucając mu:

- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na jego treść, tj. art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez jego niesłuszne zastosowanie, bowiem świadek M. O. nie potwierdził okoliczności jakoby oskarżony D. R. używał w stosunku do niego przemocy, czy też kierował wobec świadka groźby karalne, a tym samym obawa, że oskarżony może dopuścić się przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na szkodę pokrzywdzonego jest niczym nieuzasadniona,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że zachodzi obawa mactwa przez oskarżonego, podczas gdy postępowanie dowodowe jest już zakończone,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że zachodzi obawa ucieczki i ukrywania się oskarżonego m.in. dlatego, że nie ma on miejsca pobytu, podczas gdy po opuszczeniu Aresztu Śledczego oskarżony będzie przebywać u swojej cioci,
- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na jego treść, tj. art. 249 § 1 k.p.k. oraz art. 257 § 1 k.p.k. poprzez przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania z naruszeniem zasady ultima ratio.

Z uzasadnienia wniesionego środka odwoławczego wynikało nadto, że skarżący kwestionował istnienie przesłanki z art. 258 § 2 k.p.k.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci dozoru policji polegającego na obowiązku stawiennictwa we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania komisariacie policji oraz zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu, bądź zakazem wystawienia takiego dokumentu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy co zasady nie zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzona kontrola odwoławcza wykazała, że w dalszym ciągu konieczna jest izolacja oskarżonego D. R., podyktowana potrzebą zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego, wynikającą z występowania w niniejszej sprawie zarówno przesłanki ogólnej stosowania środków zapobiegawczych z art. 249 § 1 k.p.k., jak i przesłanek szczególnych tymczasowego aresztowania opisanych w art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.

Na wstępie należy wskazać, że zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy szczegółowo wyliczony w zaskarżonym postanowieniu pozwala na przyjęcie, że w niniejszej sprawie istnieje duże prawdopodobieństwo, iż oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów. Co istotne, skarżący zasadniczo nie kwestionuje owego materiału, a jedynie wyprowadza z zeznań świadka M. O. złożonych przed sądem meriti wnioski korzystne dla oskarżonego D. R.. Tymczasem, świadek ten na rozprawie (k. 918-923) nie tylko podtrzymał swe depozycje procesowe złożone w śledztwie, ale zeznał, że oskarżony D. R. złapał go za rękę i szarpnął, a nadto kilkakrotnie podał, że był trzymany przez tego oskarżonego. Oczywistym jest, że w ramach postępowania incydentalnego sąd nie może czynić ustaleń odnośnie winy i sprawstwa oskarżonego, gdyż stanowiłoby to niedopuszczalną ingerencję w sferę zarezerwowaną dla sądu meriti. Jednak, na obecnym etapie opisane dowody, a zwłaszcza zeznania świadka M. O. są wystarczającymi do wykazania dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonego D. R. czynów mu zarzucanych (ewentualnie w postaci zasygnalizowanej w postanowieniu wydanym w trybie art. 399 § 1 k.p.k. – k. 1231), a tym samym do stwierdzenia aktualności przesłanki ogólnej z art. 249 § 1 k.p.k.

Niewątpliwie w niniejszej sprawie zachodzi również uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się oskarżonego D. R.. Zauważyć należy, że obrońca oskarżonego nie kwestionował spostrzeżeń Sądu I instancji, że oskarżony nie ma stałego miejsca zameldowania, ani zamieszkania, a przed zatrzymaniem był osobą bezdomną. Bezspornym jest, że oskarżony nie ma stabilnej sytuacji życiowej i osobistej, stałego centrum życiowego. Stąd, samo zapewnienie przez D. R., że w razie uchylenia stosowania tymczasowego aresztowania zamieszka u ciotki, nie może świadczyć o dezaktualizacji przesłanki szczególnej stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.

Ponadto, w dalszym ciągu aktualna pozostaje przesłanka szczególna stosowania tymczasowego aresztowania wyrażona w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., czyli uzasadniona obawa matactwa ze strony oskarżonego D. R.. Wynika ona przede wszystkim z zarzucanych oskarżonemu czynów z art. 245 k.k. i 239 § 1 k.k., których prawdopodobieństwo popełnienia, jak wspomniano wyżej, jest duże. Zauważyć należy, że zeznania M. O. wskazują, iż oskarżony miał siłą przetrzymywać go na miejscu zdarzenia, a nadto miały być wobec świadka kierowane groźby. W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczności te sprawiają, że istnieje uzasadniona obawa, iż w razie uchylenia stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego oskarżony D. R. mógłby podjąć próby bezprawnych działań destabilizujących dalszy tok

procesu. Sam fakt zamknięcia przewodu sądowego przed Sądem I instancji per se nie unicestwia realności obawy wyrażonej w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k.

Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy, środki zapobiegawcze o charakterze wolnościowym proponowane przez obrońcę oskarżonego, w tym stosowane łącznie, byłyby niewystarczające, aby w pełni zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania. Dlatego też, należy uznać, że Sąd Okręgowy słusznie doszedł do przekonania, że wobec oskarżonego D. R. właściwe będzie jedynie dalsze stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego. Skoro nasilenie przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania jest tak intensywne, stwierdzenie skarżącego o naruszeniu wyrażonej w art. 257 k.p.k. dyrektywy minimalizacji środków zapobiegawczych jest bezpodstawne.

Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie dostarczyło jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, aby wobec oskarżonego D. R. zachodziły przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania wyrażone w art. 258 § 2 k.p.k. i art. 258 § 3 k.p.k. Można wręcz sądzić, że Sąd meriti dostrzegł ich istnienie (przy równoczesnym braku przesłanki z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.) jedynie wobec drugiego z oskarżonych, któremu to zarzucono zbrodnię z art. 148 § 1 k.k. Mimo takiej treści uzasadnienia, w części dyspozytywnej zaskarżonego postanowienia jako podstawę stosowania środków zapobiegawczych wobec obydwóch oskarżonych wskazano tę samą grupę przepisów, tj. art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. i art. 258 § 3 k.p.k. Praktyka zbiorczego powoływania wobec oskarżonych, w stosunku do których zachodzą różne przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania, tych samych przepisów w ramach tej samej – niejako wspólnej dla nich – części dyspozytywnej postanowienia, nie znajduje oparcia w przepisach Kodeksu postępowania karnego. Każdy z oskarżonych powinien bowiem wiedzieć, jakie podstawy stosowania środka zapobiegawczego wobec niego organ go stosujący uznał za uzasadnione w realiach sprawy. W przeciwnym razie dochodzi do naruszenia prawa do obrony oskarżonego.

W obliczu powyższego spostrzeżenia, konieczna stała się zmiana zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej oskarżonego D. R. w ten sposób, że z jego podstawy prawnej wyeliminowano art. 258 § 2 k.p.k. i art. 258 § 3 k.p.k.

Zważywszy natomiast, że Sąd odwoławczy nie stwierdził, aby w stosunku do D. R. wystąpiły przesłanki ujemne stosowania tymczasowego aresztowania określone w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., w pozostałym zakresie utrzymano w mocy postanowienie w zaskarżonej, tj. dotyczącej tylko tego oskarżonego, części.

SSA Alicja Bochenek SSA Witold Mazur SSO del. Marcin Ciepiela

ZARZĄDZENIE

1. odpis postanowienia doręczyć oskarżonemu D. R. (z pouczeniem o prawomocności), jego obrońcy oraz prokuraturze,
2. akta zwrócić.

Katowice, dnia 11 czerwca 2019 r.